

СЕКЦІЯ 4 ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

УДК 658.26

Абазіна О.А.

аспірант

Національного авіаційного університету

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ АВІАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ

FORMING MECHANISM OF INDUSTRIAL ENERGY EFFICIENCY OF AVIATION ENTERPRISES

АНОТАЦІЯ

У статті запропоновано механізм забезпечення енергоефективності діяльності промислових авіаційних підприємств, що враховує: фактори, компоненти, систему механізму забезпечення енергоефективності та шляхи удосконалення енергоефективності діяльності промислових авіаційних підприємств. Даний механізм надасть можливість керівництву промислових авіаційних підприємств продукувати ефективні управлінські рішення щодо істотного зниження собівартості продукції та послуг і підвищить їх рівень конкурентоспроможності на світовому ринку.

Ключові слова: енергоефективність, промислові авіаційні підприємства, конкурентоспроможність, механізм забезпечення енергоефективності.

АННОТАЦИЯ

В статье предложен механизм обеспечения энергоэффективности деятельности промышленных авиационных предприятий, который учитывает: факторы, компоненты, систему механизма обеспечения энергоэффективности и пути совершенствования энергоэффективности деятельности промышленных авиационных предприятий. Данный механизм позволит руководству промышленных авиационных предприятий предлагать эффективные управленческие решения по существенному снижению себестоимости продукции и услуг, что повысит их уровень конкурентоспособности на мировом рынке.

Ключевые слова: энергоэффективность, промышленные авиационные предприятия, конкурентоспособность, механизм обеспечения энергоэффективности.

ANNOTATION

In the article an author is offer the mechanism of providing of energy efficiency activity of industrial aviation enterprises, that takes into account: factors, components, system of mechanism of providing of energy efficiency and way of perfection of energy efficiency of activity of industrial aviation enterprises. This mechanism will allow to guidance of industrial aviation enterprises to offer effective administrative solutions on the substantial decline of unit and services cost, that will promote their level of competitiveness in the world market.

Keywords: energy efficiency, industrial aviation enterprises, competitiveness, mechanism of providing energy efficiency.

Постановка проблеми. В умовах перманентного розвитку цивілізації сучасний світ стикається з проблемами, пов'язаними з постійною нестачею енергії. Для вирішення цього питання науковці постійно шукають шляхи ефективного використання існуючого обсягу енергії та альтернативні джерела її виробництва. Найбільша частина використаної енергії в нашій державі

припадає на промислові авіаційні підприємства, саме розробка та забезпечення заходів щодо енергоефективності є найголовнішим фактором зниження вартості продукції та послуг, що зумовлює підвищення їх конкурентоспроможності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням забезпечення енергоефективності діяльності промислових підприємств займалися вітчизняні та зарубіжні науковці: С. Денисюк [8], Я. Жаліло [6], В. Жовтянський [7], М. Ковалко [8], М. Маслікевич [9], В. Мунтіян [10], А. Пабат [11], І. Подлесний [12], В. Прохорова [13], Р. Севастьянов [14], Н. Сергеев [15], Б. Сердюк [9], О. Суходоля [16] та ін.

Постановка завдання. Сформувати механізм забезпечення енергоефективності діяльності промислових авіаційних підприємств в сучасних умовах господарювання.

Виклад основного матеріалу. В сучасних умовах існує проблема, що стосується всіх цивілізованих країн – забезпечення енергоефективності. Більша частина споживання енергії припадає на промислові підприємства, тому саме ефективно її використання стає найголовнішою проблемою. Пошуком шляхів щодо зниження енергоефективності займаються як науковці, так і практики.

Загальні проблеми енергозабезпечення знаходяться під постійною увагою міжнародних та регіональних організацій, а саме: Міжнародне енергетичне агентство (МЕА), Всесвітня енергетична рада (ВЕР), Міжнародне агентство з атомної енергії (МАГАТЕ), Статуправління Європейської Комісії (ЄВРОСТАТ), Електроенергетична рада СНД та ін. [2].

На сьогоднішньому етапі Україна є енергетично залежною країною, але водночас вона має значний енергетичний потенціал. Це, в першу чергу, стосується покладів вугілля та уранової руди, а також нетрадиційних та відновлюваних джерел енергії [3].

Сучасні промислові підприємства зацікавлені у передбачуваній світовій енергетичній

політиці з метою раціонального використання свого потенціалу.

Авіаційна галузь належить до стратегічно важливих секторів економіки. Україна входить до числа 9 країн світу, що мають власне виробництво літаків повного циклу. Основними вітчизняними підприємствами авіаційної галузі є ДП «Антонов», Харківське державне авіаційне виробниче підприємство та ДП «Завод 410 цивільної авіації» [16].

Але основні промислові підприємства авіаційної галузі працюють завдяки діяльності промислових підприємств, що забезпечують їх комплектуючими виробами та займаються авіаремонтними роботами, а саме: ПАТ «Мотор Січ», ДП «Вінницький авіаційний завод», Львівський Державний авіаційно-ремонтний завод, ДП «Луцький ремонтний завод «Мотор», ДП «Одеський авіаційний завод» та ін.

Одна з основних причин низького попиту на авіаційну продукцію вітчизняного виробництва – це висока собівартість виробництва. Для вирішення цієї проблеми необхідно продукувати та впроваджувати ефективні управлінські рішення щодо зниження собівартості виробництва, одним з напрямків є забезпечення енергоефективності діяльності промислових авіаційних підприємств.

Автором запропоновано механізм забезпечення енергоефективності діяльності промислових авіаційних підприємств (рис. 1), що враховує: фактори, компоненти, систему механізму забезпечення енергоефективності та шляхи удосконалення енергоефективності діяльності промислових авіаційних підприємств.

Фактори, що забезпечують формування механізму енергоефективності діяльності промислових авіаційних підприємств:

- організаційні (вдосконалення організації виробництва і праці, впровадження системи управління якістю та інші організаційні заходи, що забезпечують енергоефективність);
- структурні (система управління, право власності та інші, що забезпечують енергоефективність);
- технологічні (прогресивні технології, нові товари чи послуги, маркетингові можливості та інші, що забезпечують енергоефективність);
- економічні (вартість ресурсів, рівень інфляції, динаміка курсу національної валюти та інші, що підвищують енергоефективність);
- адміністративні (система управління, рівень кваліфікації управлінського складу, схильність до продукування ефективних рішень та інші, що підвищують енергоефективність);
- матеріальні (ресурси, необхідні для виробництва товарів чи послуг, які підвищують енергоефективність).

Компоненти, що повинні враховуватись при формуванні механізму забезпечення енергоефективності діяльності промислових авіаційних підприємств:

- принципи (диференціації, концентрації та інтеграції, спеціалізації, пропорційності, пара-

лельності, прямоочності, безперервності, ритмічності, автоматичності, гнучкості, електронізації, що підвищують енергоефективність);

- завдання (планування, модернізація, адаптація, створення нових пристроїв та інше, що підвищує енергоефективність);

– методи (мотивація, система забезпечення, інструменти та інше, що підвищує енергоефективність);

- інструменти (товарний та грошовий капітал, що підвищує енергоефективність);

– організаційна структура (організаційне проектування, встановлення ієрархічних позицій, визначення обов'язків, структура управління та інше, що підвищує енергоефективність);

– персонал (всі працівники підприємства, що займаються питаннями забезпечення енергоефективності);

- інформація (загальна, економічна, наукова, інноваційна, технічна та інша, що надає можливість забезпечувати енергоефективність).

Система механізму забезпечення енергоефективності діяльності промислових авіаційних підприємств включає в себе:

- функціональну систему (планування, організація, мотивація, контроль та регулювання);

– систему забезпечення (правове, ресурсне, наукове, технічне, інформаційне, управлінське та нормативне забезпечення);

- цільову систему (мета, основні результати, критерії вибору, оцінка результатів, прогнозування).

Шляхи удосконалення енергоефективності діяльності промислових авіаційних підприємств включають в себе:

- удосконалення законодавства та системи стандартизації у сфері енергоефективності;

– оптимізація структури енергетичного балансу;

- удосконалення механізмів ціноутворення;

– проведення енергетичного аудиту споживачів енергоресурсів із метою запровадження енергозберігаючих заходів;

- відновлювання джерел енергії та видів палива;

– запровадження вимог щодо енергоефективності обладнання, товарів, робіт і послуг;

- удосконалення методик проведення розрахунків показників енергоефективності;

– участь у міжнародних угодах, проектах з питань енергоефективності;

- залучення інвестицій для забезпечення модернізації, сталого розвитку, безпеки та конкурентоспроможності енергозбереження.

Висновки. Отже, для ефективної роботи вітчизняних промислових авіаційних підприємств необхідно формувати та впроваджувати механізм забезпечення енергоефективності, який враховує: фактори, компоненти, систему механізму забезпечення енергоефективності та шляхи удосконалення енергоефективності діяльності промислових авіаційних підприємств. Це надасть можливість промисловим

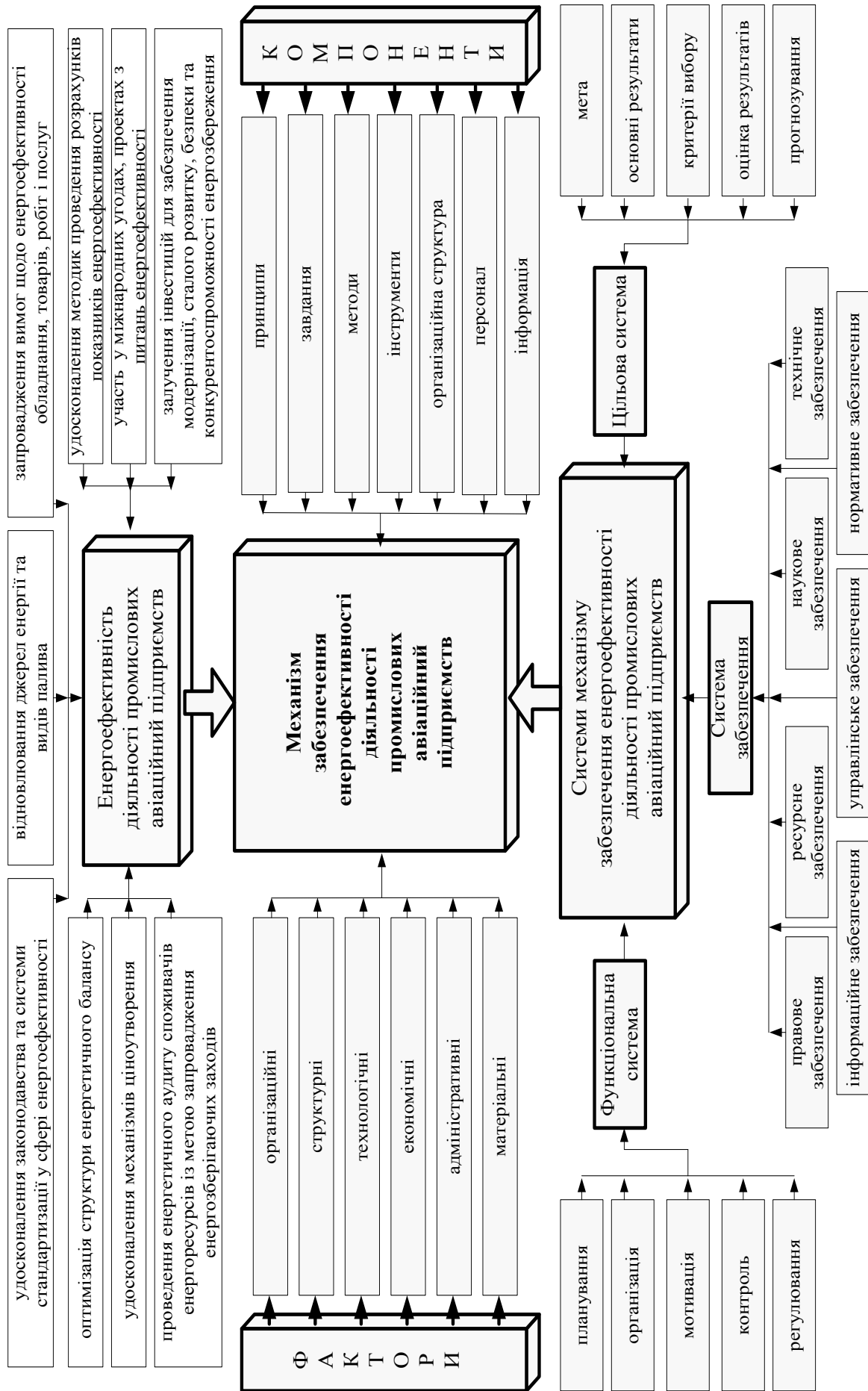

Рис. 1. Механізм забезпечення енергоефективності діяльності промислових авіаційних підприємств

авіаційним підприємствам істотно знижувати собівартість продукції та підвищити їх рівень конкурентоспроможності на світовому ринку.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.11.2015 р. № 1228-р «Про Національний план дій з енергоефективності на період до 2020 року». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1228-2015-%D1%80>.
2. Управление эффективностью. Справочное пособие. Международное энергетическое агентство. – International Energy Agency. – 9 rue de la Fédération, 75739, Paris Cedex 15, France. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.iea.org.
3. Атлас енергетичного потенціалу відновлюваних джерел енергії України. – К. : Інститут електродинаміки НАНУ – Держкоменергозбереження України, 2000. – 17 с.
4. Гашо Е.Г. Повышение энергоэффективности как двигатель модернизации промышленности» / Гашо Е.Г., Степанова М.В. // Энергосбережение. – 2013. – №6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.abok.ru/for_spec/articles.php?nid=5609.
5. Енергетична стратегія України на період до 2030 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eircenter.com/ua-analitiika/energetichna-strategiya-ukrayini-na-period-do-2030-r-proekt/>
6. Жаліло Я.А. Економічна безпека країни як інтегральна характеристика стану економічної системи / Я.А. Жаліло // Вісник УБЕНТЗ. – 1998. – № 6. – С. 10–14.
7. Жовтянський В.Л. Порівняльний аналіз енергозберігаючої політики в країнах Європи: висновки для України / В.Л. Жовтянський, О.М.Суходоля // Проблеми загальної енергетики. – 2001. – №5. – С 12–15.
8. Ковалко М.П. Энергобережения – приоритетный напрямок державної політики України / М.П. Ковалко, С.П. Денисюк, під заг. ред. А.К. Шидловського – К. : УЕЗ, 1998. – 506 с.
9. Маслікевич М.Р. Сутність оцінки енергоефективності підприємства / Маслікевич М.Р., Сердюк Б.М. // Актуальні проблеми економіки та управління. – 2011. – Вип. 5. – С. 110–114.
10. Мунтіян В.І. Економічна безпека України / В.І. Мунтіян. – К. : КВЦ, 1999. – 464 с.
11. Пабат А.А. Економічні чинники конкурентоспроможності національних енергетичних технологій / Пабат А.А. // Держава та регіони. – 2009. – № 2. – С. 144.
12. Подлесный И.В. Налоговые льготы в сфере энергоэффективности / Подлесный И.В. // Энергосбережение. – 2012. – № 12. – С. 9.
13. Прохорова В.В. Системна криза авіабудівної галузі України та фактори, що її обумовлюють / В.В. Прохорова // Вестник Национального технического университета «ХПИ» : сб. науч. тр. / Нац. техн. ун-т «Харьк. политехн. ин-т». – Х. : НТУ «ХПИ», 2010. – 205 с. – С. 27–33.
14. Севастьянов Р.В. Проблеми та перспективи енергозбереження на промислових підприємствах / Севастьянов Р.В. // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності: Зб. наук. праць. – Маріуполь : ДВНЗ «ПДТУ», 2013. – Випуск 1. – Т.3. – С. 107–110.
15. Сергеев Н.Н. Оценка факторов, влияющих на энергетическую эффективность промышленных предприятий / Сергеев Н.Н. // Экономика и право. – 2013. – Вип. 2. – С. 94–97.
16. Суходоля О.М. Розвиток регіональної політики енергозбереження / О.М. Суходоля // Міжнародна науково-технічна конференція «Енергоефективність 2002» : тези доповідей / За ред. В.А. Жовтянського, Б.С. Стогнія. – К. : Навчальна книга, 2002. – С. 56–59.
17. Рейтинговое агентство «Кредит-Рейтинг». [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.credit-rating.ua>